

Activiteitenplan

initiatief Uitvoeringsagenda Faro

Dit model voor een activiteitenplan hoort bij de Subsidieregeling Uitvoeringsagenda Faro. Uw activiteitenplan met bijhorende begroting dienen ter beoordeling van uw initiatief. Hiertoe plaatst u enerzijds uw activiteitenplan op <https://faro.cultureelerfgoed.nl> (het Faro platform). Deelnemers van het platform kunnen op deze manier een reactie geven op uw initiatief. Anderzijds legt u zowel het(zelfde) activiteitenplan als ook de begroting voor door dit toe te sturen aan faro@cultureelerfgoed.nl. Op het Faro platform vindt u meer informatie over de procedure en criteria.

Onderstaande gegevens worden ingevuld door de organisatie/persoon die uiteindelijk ook de formele subsidieaanvraag zal indienen en tevens de subsidie op diens rekening ontvangt.

Naam organisatie: Turkoois BV

Contactpersoon:

E-mailadres:

Telefoonnummer:

Naam initiatief: Doof Erfgoed in media

Totale kosten: 89480 EUR

Gevraagde subsidiebijdrage: 85480 EUR

Bedrag cofinanciering door derden: 2000 EUR

Bedrag eigen bijdrage: 2000 EUR

Inzet vrijwilligers in uren: 195

Activiteitenplan

1. Met welke vorm(en) van cultureel erfgoed heeft uw initiatief van doen?

(u kunt meerdere vakjes aankruisen)

- ☐ Integrale benadering van cultureel erfgoed
- ☐ Archeologie
- ☐ Gebouwd en aangelegd (groen) erfgoed
- ☐ Cultuurlandschap
- ☐ Roerend erfgoed
- ☐ Mobiel erfgoed
- ☒ Immaterieel erfgoed
- ☒ Oral History
- ☒ Archieven
- ☐ Digital born erfgoed
- ☐ Andere vorm, te weten Klik of tik om tekst in te voeren.

2. Geef een korte omschrijving (maximaal 400 woorden) van het initiatief, waarin u beknopt de aanleiding, de hoofdactiviteit en het doel formuleert.

De dovengemeenschap in Nederland kent een rijke geschiedenis die grotendeels onzichtbaar is gebleven in archieven en media. Hoewel de Nederlandse Gebarentaal (NGT) pas in 2021 wettelijke erkenning kreeg, weerspiegelt dit de lange traditie van structurele uitsluiting van doof erfgoed. Veel archiefmateriaal over de dovengemeenschap is versnipperd, ontoegankelijk of beschreven vanuit horende perspectieven, waardoor de gemeenschap zelf beperkt eigenaarschap heeft over haar erfgoed. Deze perspectieven is tot op heden vaak vanuit het oogpunt van hulpverlening, medisch, onwetendheid en paternalisme.

Met dit initiatief wil Turkoois bijdragen aan een systeemverandering in de erfgoedzorg. Het project richt zich op nieuwsarchieven en journalistieke verslaggeving waarin de dovengemeenschap voorkomt. Samen met archieven, nieuwsorganisaties, onderzoekers en de gemeenschap zelf ontwikkelen we nieuwe werkwijzen om dit erfgoed zichtbaar, toegankelijk en representatief te maken.

De hoofdactiviteit is het opzetten van een digitaal gemeenschapsarchief waarin geselecteerde nieuws- en archiefmaterialen worden ontsloten en vertaald naar NGT. Daarbij wordt een handreiking ontwikkeld met richtlijnen voor archivariissen, journalisten en gemeenschappen over hoe Doof erfgoed duurzaam en inclusief beschreven kan worden. De handreiking is overdraagbaar en kan ook in bredere erfgoedcontexten worden toegepast, bijvoorbeeld bij andere groepen mensen met een beperking, of andere culturele minderheidsgroepen.

Samenwerking wordt gezocht met bestaande initiatieven met een overlap in doof erfgoed (Cultureel Erfgoed Doven van Dovenschap, het Nederlands Dovenarchief, Canon van de Dovengeschiedenis, Universiteit Leiden) en mensen met een beperking (Stichting Kreukelcollectief).

Het doel is driedig:

1. Het herstellen van gemiste overdracht door erfgoed uit nieuwsarchieven toegankelijk en begrijpelijk te maken voor de dovengemeenschap zelf.
2. Het stimuleren van structurele samenwerking tussen de dovengemeenschap, erfgoedinstellingen en journalistiek, gebaseerd op wederkerigheid en kennisdeling.
3. Het creëren van een duurzaam voorbeeld binnen het Faro-netwerk van hoe gemeenschappen actief kunnen bijdragen aan archiefreflectie, collectievorming en inclusieve representatie.

Door erfgoed terug te brengen naar de gemeenschap in haar eigen taal, versterken we het collectieve geheugen en eigenaarschap. Tegelijkertijd bieden we het erfgoedveld concrete instrumenten om gemarginaliseerde perspectieven beter te integreren. Daarmee sluit dit initiatief naadloos aan bij de

uitgangspunten van de Uitvoeringsagenda Faro: co-creatie, participatie en erfgoed midden in de samenleving.

3. Omschrijf wat het beoogde eindresultaat is.

Het beoogde eindresultaat is een duurzaam en toegankelijk digitaal gemeenschapsarchief waarin nieuws- en archiefmateriaal over de dovengemeenschap zichtbaar en begrijpelijk wordt ontsloten. Dit archief wordt verrijkt met context en vertalingen in Nederlandse Gebarentaal, zodat het erfgoed ook daadwerkelijk eigendom wordt van de gemeenschap zelf.

Daarnaast leveren we een handreiking voor inclusieve archiefpraktijken, ontwikkeld in samenwerking met archivariissen, journalisten en ervaringsdeskundigen. Deze handreiking bevat richtlijnen en concrete werkwijzen om Doof erfgoed te herkennen, te beschrijven en toegankelijk te maken, en kan ook breder in het erfgoedveld worden toegepast.

Het eindresultaat bestaat dus uit twee samenhangende onderdelen:

1. Een ontsloten collectie van representatief en toegankelijk erfgoedmateriaal.
 2. Een overdraagbare methodiek die zorgt voor structurele verandering in de omgang met gemarginaliseerd erfgoed.
4. Neem hieronder puntsgewijs op welke deelactiviteiten of processtappen worden uitgevoerd. Ga daarbij uit van maximaal 8 activiteiten/processtappen. Omschrijf per activiteit/processtap:
- de aard, omvang, duur en wijze van uitvoering van de activiteit;
 - de doelstelling, resultaten of producten.
- Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.*

1. Inventarisatie nieuws- en media-archieven

- Aard en omvang: Onderzoek naar nieuwsarchieven, krantenbanken, audiovisuele collecties en documentatie bij landelijke en regionale instellingen.
- Duur en uitvoering: 3 maanden deskresearch en interviews met archivariissen en journalisten. Uitvoering door Turkoois samen met Stichting Kreukelcollectief.
- Doel/resultaat: Een selectief overzicht van bestaand materiaal over de dovengemeenschap, inclusief lacunes en knelpunten in toegankelijkheid en beschrijving. Bevindingen sluiten aan bij het lopende werk aan de Canon van de Dovengeschiedenis, dat wordt ontwikkeld door Cultureel Erfgoed Doven van Dovenschap en Universiteit Leiden.

2. Co-creatie met de gemeenschap

- Aard en omvang: Organiseren van bijeenkomsten (fysiek en online) met dove jongeren, ouderen, en bestaande erfgoedinitiatieven.
- Duur en uitvoering: Doorlopend tijdens het project, met twee thematische sessies. Begeleiding door dove moderatoren, aangevuld met expertise vanuit Universiteit Leiden (Canon van Dovengeschiedenis) en archivariissen.
- Doel/resultaat: Gezamenlijke selectie van relevant materiaal en input voor beschrijving en context; versterking van eigenaarschap binnen de gemeenschap en koppeling met het Nederlands Dovenarchief.

3. Contextualisering en duiding

- Aard en omvang: Analyse van de beeldvorming en beschrijving in het geselecteerde materiaal; duiden van maatschappelijke en historische context.

- Duur en uitvoering: 4 maanden, uitgevoerd door een team van Stichting Kreukelcollectief, dove redacteuren en journalisten.
- Doel/resultaat: Kritische reflectie op marginalisering en representatie in archieven en media. Resultaten worden opgenomen als themadossiers binnen het Nederlands Dovenarchief.

4. Vertaling en toegankelijk maken in NGT

- Aard en omvang: Productie van NGT-video's met ondertiteling, waarin erfgoedmateriaal wordt uitgelegd en toegankelijk gemaakt. Technische aanpassingen van Nederlands Dovenarchief zodat resultaten van activiteiten hier geplaatst kunnen worden.
- Duur en uitvoering: 5 maanden, uitgevoerd door dove redacteuren en videomakers van Turkoois, met advies van Stichting Kreukelcollectief bij de duiding. 2 maanden voor technische aanpassingen.
- Doel/resultaat: Een representatieve selectie van erfgoedmateriaal die voor de dovengemeenschap zelf toegankelijk en betekenisvol is, gepubliceerd en geborgd via het Nederlands Dovenarchief.

5. Ontwikkeling handreiking voor inclusieve archiefpraktijken

- Aard en omvang: Ontwerpen van richtlijnen en praktische handvatten voor archivariissen, journalisten en gemeenschappen.
- Duur en uitvoering: 3 maanden, gebaseerd op de inventarisatie, co-creatie en onderzoeksresultaten van de eerste 3 activiteiten. Samenwerking tussen Turkoois, Universiteit Leiden, nieuwsorganisaties, journalisten en erfgoedpartners, zoals de afdeling Erfgoed van provincie Groningen.
- Doel/resultaat: Een overdraagbare handreiking die duurzame verandering stimuleert in de omgang met gemarginaliseerd erfgoed. De handreiking wordt gepubliceerd via het Nederlands Dovenarchief en gedeeld in het Faro-netwerk.

6. Kennisdeling en workshops

- Aard en omvang: Organiseren van workshops, lezingen en presentaties binnen het Faro-netwerk, bij archiefinstellingen en journalistieke opleidingen.
- Duur en uitvoering: 3–4 bijeenkomsten in het laatste projecthalfjaar, gecombineerd met digitale kennisdeling. Uitvoering door Turkoois en het Nederlands Dovenarchief als platform voor bredere verspreiding.
- Doel/resultaat: Actieve verspreiding van inzichten en resultaten, versterking van samenwerking, en borging van inclusieve praktijken in het erfgoedveld.

5. Planning: geef aan hoe de deelactiviteiten/processtappen in de tijd worden uitgevoerd.

Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.

Maand 1–3: Inventarisatie nieuws- en media-archieven

- Uitvoering: Turkoois + Stichting Kreukelcollectief.
- Resultaat: overzicht bestaand materiaal, knelpunten in toegankelijkheid en aansluiting bij Canon van de Dovengeschiedenis.

Maand 2–20: Co-creatie met de gemeenschap (doorlopend)

- Bijeenkomsten met dove jongeren, ouderen en erfgoedinitiatieven.
- 2 thematische sessies gekoppeld aan inventarisatie, contextualisering en handreiking.

Maand 4–7: Contextualisering en duiding

- Uitvoering: Stichting Kreukelcollectief, (dove) journalisten en ervaringsdeskundigen.
- Resultaat: themadossiers over representatie en marginalisering in nieuwsarchieven.

Maand 6–9: Technische aanpassing Nederlands Dovenarchief

- Analyse huidige platform en inrichting nieuwe sectie voor dit project.
- Uitvoering: Dovenarchief-team + technische ondersteuning, in overleg met Turkoois.
- Resultaat: aparte ingang binnen het archief waar projectresultaten eenvoudig vindbaar zijn (NGT-video's, themadossiers, handreiking).

Maand 6–11: Vertaling en toegankelijk maken in NGT

- Uitvoering: Turkoois (dove redacteurs en videomakers).
- Resultaat: erfgoedmateriaal in NGT beschikbaar, geïntegreerd in het vernieuwde Dovenarchief.

Maand 12–15: Ontwikkeling handreiking voor inclusieve archiefpraktijken

- Uitvoering: Turkoois + Universiteit Leiden + Stichting Kreukelcollectief + erfgoedpartners.
- Resultaat: overdraagbare richtlijnen, gepubliceerd via het Dovenarchief en Faro-netwerk.

Maand 16–24: Kennisdeling en workshops

- 3–4 workshops/presentaties voor erfgoedinstellingen, journalistieke opleidingen en Faro-netwerk.
- Digitale verspreiding via Dovenarchief en sociale media.

Maand 22–24: Afronding en borging

- Eindrapportage en evaluatie.
- Publicatie resultaten via het Nederlands Dovenarchief.
- Voorbereiding vervolgspraken voor duurzame samenwerking.

In de Uitvoeringsagenda Faro – deel I is door het erfgoedveld opgetekend wat de betekenis is van het Verdrag van Faro voor de Nederlandse erfgoedzorg en hoe het daar invulling aan wil geven. Om in aanmerking te komen voor een financiële bijdrage moet uw initiatief bijdragen aan de implementatie van het Verdrag van Faro in het functioneren van de Nederlandse erfgoedzorg. De mate waarin uw initiatief hieraan voldoet wordt meegenomen in de beoordeling. Daarover gaan de volgende vijf vragen.

6. Aan welke Faro-kernwaarde(n) zoals opgenomen in de Faro Uitvoeringsagenda – deel I voldoet het initiatief?

- ☒ Participatie in de volle breedte
- ☒ Open houding voor andere erfgoedopvattingen
- ☒ Erfgoed midden in de samenleving

7. Omschrijf op welke wijze het initiatief voldoet aan de geselecteerde Faro-kernwaarde(n).

Participatie in de volle breedte

De dovengemeenschap is vanaf het begin inhoudelijk betrokken. Via twee co-creatiebijeenkomsten bepalen dove jongeren, ouderen en bestaande erfgoedinitiatieven mee welke nieuws- en archiefmaterialen geselecteerd worden en hoe deze beschreven en toegankelijk gemaakt worden. Op deze manier ontstaat eigenaarschap en wordt het erfgoed van binnenuit vormgegeven.

Open houding voor andere erfgoedopvattingen

Het project erkent dat doof erfgoed vooral visueel en talig is en dus niet vanzelfsprekend past binnen traditionele, tekst-gebaseerde archiefsystemen. Door nieuwe methoden te ontwikkelen – zoals NGT-vertaling, participatieve duiding en beschrijving samen met ervaringsdeskundigen – ontstaat ruimte voor erfgoedvormen die tot nu toe nauwelijks erkend zijn. De handreiking die hieruit voortkomt biedt praktische richtlijnen voor archivariissen en journalisten en kan ook door andere gemeenschappen worden toegepast.

Erfgoed midden in de samenleving

De resultaten – themadossiers, toegankelijke NGT-video's en de handreiking – worden gepubliceerd via het Nederlands Dovenarchief en actief verspreid via sociale media, workshops en journalistieke opleidingen. Hiermee wordt erfgoed teruggebracht naar de gemeenschap zelf én ingebed in bredere maatschappelijke discussies over representatie, inclusie en taalrechten.

8. Aan welke thema's en de daarbij door het erfgoedveld geformuleerde doelen (inzet) in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I draagt uw initiatief substantieel bij? Er zijn in principe meerdere thema's mogelijk. Raadpleeg voor de beantwoording van deze vraag de uitwerking van de thema's in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I.

- ☐ Erfgoed als hulpbron en partner in het sociale domein
- ☐ Democratische vernieuwing
- ☐ Dynamische leefomgeving
- ☐ Waarderen van erfgoed
- ☐ Meerstemmigheid
- ☐ Oral History
- ☐ Digitaal erfgoed
- ☒ Archiveren
- ☐ Archeologie
- ☐ Caribisch Nederland
- ☐ Internationaal
- ☒ Erfgoedbewustzijn en educatie
- ☒ Ondersteuning erfgoedparticipatie
- ☐ Opleidingen
- ☐ Werkwijzen en wegwijzen
- ☐ Financiering erfgoedinitiatieven

Geef (indien meerdere thema's aangekruist) aan wat naar uw mening het hoofdthema van uw initiatief is. Bij de beoordeling wordt vooral naar dit thema gekeken.

Hoofdthema: Archiveren

9. Omschrijf voor het hoofdthema (en - indien relevant - maximaal 2 andere thema's) hoe uw initiatief aansluit bij de in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I omschreven doelen en vraagstukken.

Raadpleeg voor de beantwoording van deze vraag de uitwerking van de thema's in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I.

Hoofdthema: Archiveren

Ons initiatief sluit direct aan bij de doelen en vraagstukken van dit thema in de Uitvoeringsagenda Faro. Veel archiefmateriaal over de dovengemeenschap is slecht gelabeld, ontoegankelijk of beschreven vanuit horende perspectieven. Dit project richt zich op het herstellen van die scheefgroei door systematisch nieuws- en media-archieven te inventariseren, te contextualiseren en te ontsluiten vanuit de beleving van de dovengemeenschap. Daarbij werken we samen met het Nederlands Dovenarchief en met de Universiteit Leiden, Centre for Linguistics, die momenteel betrokken zijn bij de Canon van de Dovengeschiedenis en de ontwikkeling van het Dovenarchief. Dankzij deze samenwerking worden de resultaten niet alleen duurzaam opgenomen in een bestaande infrastructuur, maar ook wetenschappelijk onderbouwd en ingebed in lopend onderzoek. Het project draagt hiermee bij aan de ontwikkeling van gemeenschapsarchieven en inclusieve methodieken, en biedt het erfgoedveld een praktijkvoorbeeld van hoe gemarginaliseerde perspectieven een volwaardige plaats kunnen krijgen in archiefpraktijken.

Subthema: Erfgoedbewustzijn en educatie

Door erfgoed toegankelijk te maken in Nederlandse Gebarentaal en dit actief te verspreiden via sociale media en het onderwijs (onder meer via journalistieke opleidingen), vergroten we het erfgoedbewustzijn binnen én buiten de dovengemeenschap. Samen met de Universiteit Leiden benutten we academische expertise om de maatschappelijke en historische betekenis van dit erfgoed te duiden. Zo laten we zien dat erfgoed niet alleen in traditionele collecties leeft, maar ook in taal, cultuur en representatie in de media. Daarmee stimuleren we een bredere waardering voor doof erfgoed en maken we dit zichtbaar in het maatschappelijk debat.

Subthema: Ondersteuning erfgoedparticipatie

Het project is in de kern participatief: leden van de dovengemeenschap beslissen mee over selectie, beschrijving en presentatie van archiefmateriaal. De co-creatiebijeenkomsten, gecombineerd met de ontwikkeling van een handreiking voor archivariissen en journalisten, bieden concrete instrumenten om erfgoedparticipatie structureel te versterken. De inbreng van Stichting Kreukelcollectief waarborgt dat participatieve methoden worden verbonden met bestaande archief- en erfgoedpraktijken. Het project zorgt zo niet alleen voor een eenmalige interventie, maar ook voor kennis en werkwijzen waarmee de erfgoedsector blijvend inclusiever kan werken.

10. Omschrijf beknopt (maximaal 400 woorden) op welke wijze het initiatief een structurele verandering teweeg kan brengen ten opzichte van het huidige functioneren van de erfgoedzorg.

Denk bijvoorbeeld aan bewustwording van een veranderopgave, systeemaanpassing, schaalsprong, nieuwe coalities, verdieping op een thema, instrumentatie van een thema met werkwijzen of methodieken, of de verkenning van nieuwe mogelijkheden binnen een thema.

De erfgoedzorg in Nederland is traditioneel sterk gericht op materiële collecties en tekstuele bronnen. Hierdoor zijn gemeenschappen waarvan het erfgoed vooral talig, visueel of immaterieel is, structureel ondervertegenwoordigd. Dit geldt in het bijzonder voor de dovengemeenschap: archiefmateriaal is versnipperd, vaak niet als zodanig gelabeld en doorgaans beschreven vanuit horende perspectieven (hulpverlening, medisch, paternalisme).

Met dit initiatief willen wij bijdragen aan een structurele verandering in de manier waarop erfgoed wordt herkend, beschreven en toegankelijk gemaakt. De kern daarvan is het ontwikkelen en toepassen van nieuwe methodieken die aansluiten bij de aard van doof erfgoed – visueel, talig en gemeenschapsgericht. Door nieuws- en media-archieven systematisch te inventariseren en te contextualiseren, maken we zichtbaar hoe marginalisering en stereotypering doorwerken in archiefpraktijken. Door materiaal te vertalen naar Nederlandse Gebarentaal en terug te brengen naar de gemeenschap, doorbreken we de scheiding tussen erfgoed en de mensen voor wie dat erfgoed betekenisvol is.

De samenwerking met het Nederlands Dovenarchief en de Universiteit Leiden zorgt ervoor dat de resultaten duurzaam worden geborgd en ingebed in bestaande archiefstructuren en lopend onderzoek, zoals de Canon van de Dovengeschiedenis. De technische aanpassing van het Dovenarchief maakt het mogelijk dat projectresultaten niet als losstaand experiment blijven bestaan, maar direct deel worden van een groeiend gemeenschapsarchief dat ook na afloop van het project toegankelijk en doorzoekbaar is.

Een tweede structurele verandering ligt in de handreiking voor inclusieve archiefpraktijken, die samen met archivariissen, journalisten en de dovengemeenschap wordt ontwikkeld. Deze handreiking biedt concrete richtlijnen en methodieken waarmee erfgoedinstellingen, mediaorganisaties en opleidingen blijvend inclusiever kunnen werken. Daarmee heeft het project impact buiten de dovengemeenschap en fungeert het als voorbeeld voor andere gemarginaliseerde groepen.

Ten slotte draagt het project bij aan een bredere cultuuromslag in de erfgoedsector, waarin participatie en co-creatie niet alleen een aanvulling zijn, maar een vanzelfsprekend uitgangspunt. Door kennisdeling, workshops en samenwerking met journalistieke opleidingen worden de resultaten verankerd in de praktijk van toekomstige professionals. Zo wordt erfgoedzorg niet alleen inclusiever, maar ook veerkrachtiger en representatiever voor de diversiteit van de samenleving.

Bij de beoordeling van uw initiatief wordt ook gekeken naar de aansluiting van uw initiatief bij de ambities van anderen en bij vraagstukken in de samenleving en de inzet van vrijwilligers. Daarover gaan de volgende drie vragen.

11. Omschrijf of, en zo ja op welke wijze het initiatief bijdraagt aan actuele (beleids)ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken.

Te denken valt aan uitsluiting, dekolonisering en grote transities in de leefomgeving.

Het initiatief sluit nauw aan bij actuele maatschappelijke en beleidsmatige ontwikkelingen rondom inclusie, representatie en dekolonisering van erfgoed.

Uitsluiting en inclusie

De dovengemeenschap heeft decennialang te maken gehad met structurele uitsluiting in onderwijs, cultuur en media. De wettelijke erkenning van de Nederlandse Gebarentaal in 2021 markeert een belangrijk kantelpunt, maar laat ook zien hoe lang erkenning heeft ontbroken. Dit project bouwt voort op dat momentum door erfgoedpraktijken inclusiever te maken en het eigenaarschap bij de gemeenschap zelf te versterken.

Dekolonisering en meerstemmigheid

Er is binnen het erfgoedveld een groeiende aandacht voor het doorbreken van dominante perspectieven en het zichtbaar maken van gemarginaliseerde stemmen. Ons project levert hier een concreet voorbeeld van door de dovengemeenschap zelf centraal te stellen in de selectie, beschrijving en ontsluiting van nieuws- en media-archieven. Daarmee wordt het monoculturele, vaak paternalistische narratief doorbroken.

Digitale transitie

De verschuiving naar digitale archieven en online toegankelijkheid biedt nieuwe kansen, maar stelt ook eisen aan inclusiviteit. Voor doof erfgoed is dit bij uitstek relevant, omdat gebarentaal visueel is en dus bewaard moet worden via video's. Digitale archieven maken het mogelijk deze visuele bronnen duurzaam te bewaren, te ontsluiten en breed toegankelijk te maken. Door erfgoedmateriaal in Nederlandse Gebarentaal beschikbaar te maken en in te bedden in het Nederlands Dovenarchief, draagt het project bij aan de ontwikkeling van digitale archiefpraktijken die recht doen aan de aard van dit erfgoed.

Bewustwording in het medialandschap

De manier waarop doven in nieuwsmedia worden gerepresenteerd heeft directe invloed op maatschappelijke beeldvorming en inclusie. Door journalistieke opleidingen te betrekken en een handreiking voor inclusieve verslaggeving en archivering te ontwikkelen, speelt het project in op actuele discussies over diversiteit en representatie in de media.

12. Omschrijf de projectorganisatie en rolverdeling en geef aan of en zo ja op welke wijze er bij de uitvoering van het initiatief sprake is van samenwerking met of betrokkenheid van andere belanghebbenden.

Het project wordt uitgevoerd door een breed samenwerkingsverband waarin maatschappelijke, academische en erfgoedexpertise samenkomen.

Turkoois treedt op als projectleider en penvoerder. Turkoois heeft jarenlange ervaring met de productie van nieuws en media in en over de dovengemeenschap (o.a. DNieuws), en fungeert daarmee als voorbeeld van hoe inclusieve beeldvorming en archivering vorm kunnen krijgen. Binnen dit project coördineert Turkoois de uitvoering, organiseert co-creatiebijeenkomsten en is verantwoordelijk voor de productie van toegankelijke NGT-video's.

Het Kreukelcollectief, voluit Stichting Kreukelcollectief – Behoud Gehandicapten Emancipatie, is een samenwerking tussen publiekshistorische websites, onderzoekers, makers en disability activisten. Ze spannen zich in om het erfgoed van de Nederlandse gehandicaptenbeweging bij elkaar te brengen en te ontsluiten. Dit doen ze via het Kreukelarchief: het eerste historische en culturele centrum rond handicap in Nederland.

De Universiteit Leiden is academisch partner en borgt de wetenschappelijke kwaliteit. Ze bouwt voort op de kennis en ervaring uit de lopende Canon van de Dovengeschiedenis en draagt bij aan de analyse en contextualisering van nieuws- en archiefmateriaal. De universiteit levert daarnaast een essentiële bijdrage aan de ontwikkeling van de handreiking voor inclusieve archiefpraktijken.

Het Nederlands Dovenarchief is de plek waar de resultaten worden ondergebracht en duurzaam toegankelijk worden gemaakt. Het archief zal technisch worden aangepast zodat NGT-video's, themadossiers en de handreiking eenvoudig vindbaar zijn. Hiermee wordt geborgd dat de resultaten niet tijdelijk, maar structureel onderdeel uitmaken van het erfgoedlandschap.

Naast deze kernpartners worden ook journalisten en journalistieke organisaties betrokken. Enerzijds gaat het om redacties die zich al hebben bewezen met inclusieve verslaggeving, zoals *OneWorld*, *De Groene Amsterdammer* en *De Marker*. Anderzijds worden grotere spelers, zoals de NOS, benaderd om hun rol als mainstream nieuwsorganisatie kritisch te reflecteren en te versterken in relatie tot representatie van de dovengemeenschap. Hun betrokkenheid vergroot de impact en reikwijdte van het project en draagt bij aan het maatschappelijk debat over inclusieve journalistiek.

Door deze samenwerking ontstaat een sterke coalitie waarin de dovengemeenschap zelf, academisch onderzoek, archiefpraktijk en journalistiek samenkomen. Dit zorgt voor een evenwichtige balans tussen praktijkkennis, wetenschappelijke duiding, duurzame borging en maatschappelijke verspreiding.

13. Omschrijf in welke mate en op welke wijze vrijwilligers worden ingezet voor de uitvoering van het initiatief.

Binnen dit project wordt gewerkt met een mix van professionals en vrijwilligers. De inzet van vrijwilligers richt zich op ondersteunende en laagdrempelige taken die bijdragen aan de uitvoering, maar geen specialistische vertaal- of onderzoeksvaardigheden vereisen. Voorbeelden zijn:

- Praktische ondersteuning bij co-creatiebijeenkomsten: ontvangst van deelnemers, notuleren in eenvoudige vorm (visueel of schriftelijk), helpen bij de logistiek en het klaarzetten van materiaal.
- Inventarisatie op grassroots-niveau: vrijwilligers kunnen tips en aanwijzingen verzamelen over relevant nieuws- en archiefmateriaal (bijvoorbeeld krantenknipsels of persoonlijke herinneringen) die later door professionals verder geanalyseerd worden.
- Testpubliek voor NGT-video's en platform: vrijwilligers kunnen als eerste gebruikers feedback geven op de toegankelijkheid en begrijpelijkheid van de video's en het vernieuwde Dovenarchief.
- Promotie en publieksbereik: delen van projectresultaten via eigen netwerken en sociale media binnen de dovengemeenschap, om zo de zichtbaarheid en betrokkenheid te vergroten.
- Ondersteuning bij workshops en evenementen: helpen met ontvangst, registratie en praktische begeleiding van deelnemers.

Turkoois is een sociale onderneming die bestaat uit een combinatie van medewerkers en vrijwilligers. We beschikken al over een pool van vrijwilligers, bijvoorbeeld betrokken bij ons lunchcafé gerund door dove medewerkers (www.luhu-koffie.nl) en media-activiteiten, en willen deze groep verder uitbreiden rondom dit project. Door laagdrempelige taken te creëren kunnen doven uit alle lagen van de gemeenschap meedoen en bijdragen, waardoor het project breed gedragen en herkenbaar wordt binnen de dovengemeenschap.

Plan voor kennisontwikkeling en kennisdeling en de daarbij beoogde doelgroep(en)

14. De resultaten, inzichten en ervaringen die voortkomen uit uw initiatief moeten ten goede kunnen komen aan het hele erfgoedveld. De manier waarop u hier invulling aan geeft wordt meegewogen in de beoordeling.

Omschrijf hoe u de resultaten, ervaringen en bevindingen van uw initiatief actief deelt met het Faro-netwerk en andere relevante doelgroepen.

Werk een plan uit voor kennisontwikkeling en -deling, inclusief de beoogde doelgroep(en) en omschrijf daarin hoe de resultaten van het initiatief worden gedeeld.

Denk ook aan type communicatiemiddelen, frequentie etc. De kosten hiervoor kunt u opvoeren in uw begroting.

Kennisontwikkeling en -deling vormen een kernonderdeel van dit project. Het project wordt niet alleen uitgevoerd voor de dovengemeenschap, maar juist met de gemeenschap en in voortdurende wisselwerking met het Faro-netwerk.

Binnen Nederland wordt kennis gedeeld via meerdere kanalen:

- Het Faro-netwerk: resultaten worden actief ingebracht tijdens Faro-bijeenkomsten en op het online platform, zodat andere initiatieven en erfgoedprofessionals kunnen leren van de methodiek en de handreiking.
- Het Nederlands Dovenarchief: deze website bestaat al en vormt de plek waar resultaten duurzaam beschikbaar komen. Door de bestaande infrastructuur te benutten en slechts de website aan te passen, besparen we kosten en zorgen we dat alle producten (NGT-video's, themadossiers, handreiking) direct toegankelijk zijn.
- Dovenschap / Cultureel Erfgoed Doven: deze groep, die ook betrokken is bij de Canon van de Dovengeschiedenis, wordt actief betrokken bij de verspreiding binnen de gemeenschap en bij het verbinden van resultaten met lopende initiatieven.
- Journalistieke opleidingen: Turkoois werkt al samen met opleidingen van Windesheim in Zwolle en de Rijksuniversiteit Groningen, die bij dit project als partners worden betrokken om toekomstige journalisten te trainen in inclusieve verslaggeving en archieffreflectie.

Academische inbedding en netwerk

De Universiteit Leiden (Centre for Linguistics) is partner en waarborgt de wetenschappelijke kwaliteit. Hun netwerk van onderzoekers en erfgoedprofessionals biedt mogelijkheden om de resultaten te delen in academische context, waaronder de lopende Canon van de Dovengeschiedenis.

Internationaal wordt aansluiting gezocht bij:

- Deaf History International (DHI): we willen de handreiking en projectresultaten presenteren op het volgende DHI-congres in 2027 (Chiba, Japan, thema Deaf History in the past and present). Daarmee brengen we Nederlandse ervaringen in een internationale dialoog en wisselen we kennis uit met vergelijkbare initiatieven wereldwijd.

- Europese partners: via de internationale netwerken van Turkoois en Universiteit Leiden worden inzichten gedeeld met collega's die werken rond gebarentaal en erfgoed, waardoor het project ook buiten Nederland impact heeft. Dit bevat onder meer the European Union of the Deaf.

Door deze aanpak met verschillende lagen (gemeenschap, nationaal erfgoedveld, academie, journalistiek en internationaal netwerk) worden kennisontwikkeling en -deling structureel ingebed. De handreiking en methodiek zijn niet alleen een projectoutput, maar een instrument dat breed verspreid wordt en uitnodigt tot toepassing en doorontwikkeling.

Voorstel media- en disseminatieplan

1. Communicatiemiddelen per doelgroep

- **Dovengemeenschap**
 - *DNieuws* (NGT-nieuwsplatform van Turkoois) → updates over voortgang en resultaten.
 - *Sociale media* (Instagram, Facebook, YouTube, TikTok) → korte NGT-video's met erfgoedverhalen en aankondigingen van bijeenkomsten.
 - *Nederlands Dovenarchief* → duurzame publicatie van NGT-video's, themadossiers en de handreiking.
 - *Community-events* → presentaties bij dovenverenigingen, clubs en cafés.
- **Erfgoed- en journalistiek veld**
 - *Workshops en seminars* → 3–4 bijeenkomsten bij archiefinstellingen en journalistieke opleidingen (o.a. Windesheim, Rijksuniversiteit Groningen).
 - *Nieuwsbrieven en vakmedia* → bijdragen aan nieuwsbrieven van Faro-netwerk, erfgoedhuizen, en artikelen in vaktijdschriften (bijv. Archievenblad).
 - *Handreiking (digitaal en print)* → verspreiding onder archivarissen, journalisten en erfgoedinstellingen.
- **Faro-netwerk en internationaal**
 - *Faro-platform* → regelmatige updates en delen van resultaten.
 - *Conferenties* → presentatie bij Deaf History International 2027 (Chiba, Japan), en bij Europese erfgoed- en Faro-bijeenkomsten.
 - *Wetenschappelijke publicaties* → bijdragen via Universiteit Leiden aan academische tijdschriften of conferenties.

3. Frequentie en planning

- **Kwartaalupdates** (4x per jaar) via DNieuws, sociale media en Faro-platform.
- **Halverwege en einde project**: grote publieksmomenten, met lancering van tussenresultaten (NGT-video's, themadossiers) en de handreiking.
- **Workshops en seminars**: in de laatste 9 maanden, circa 3–4 bijeenkomsten.
- **Internationaal**: presentatie bij DHI 2027 en verkenning van andere Europese conferenties.

4. Doelstellingen van de communicatie

- Zichtbaarheid vergroten van doof erfgoed en participatieve archiefmethoden.
- De dovengemeenschap informeren en activeren.
- Erfgoed- en journalistieke professionals concrete instrumenten bieden.
- Inbedding van de resultaten in nationaal en internationaal erfgoed- en Faro-netwerk.

Begroting

15. De gevraagde financiële bijdrage moet in verhouding staan tot de verwachte impact van het initiatief. Behalve een projectplan dient u ook een begroting toe te voegen (separate bijlage). Omschrijf hieronder op welke wijze u de mogelijkheden van cofinanciering (eigen bijdrage en bijdragen derden) heeft onderzocht en wat daarvan de uitkomst is geweest.

Eigen bijdrage

Turkoois levert een eigen bijdrage van € 2.000. Als sociale onderneming werken wij met een bedrijfsmodel waarbij onze inkomsten direct terugvloeien in activiteiten met maatschappelijke impact. Vaak gaat het om initiatieven die zelf geen winst kunnen genereren, waardoor de bestedingsruimte beperkt is. Met de bijdrage van € 2.000 tonen we onze inzet en eigenaarschap, binnen de financiële mogelijkheden van onze organisatie.

Bijdragen derden

We hebben een aanvraag ingediend bij het Nationaal Dovenfonds, dat projecten ondersteunt die bijdragen aan de dovengemeenschap. Het fonds kent maximaal € 2.000 toe per project. De officiële beslistermijn loopt tot april 2026, waardoor pas na afloop van dit Faro-project duidelijk zal zijn of dit bedrag wordt toegekend.

In-kind bijdragen

Daarnaast is er sprake van substantiële bijdragen in natura:

- Vrijwilligersuren (circa 340 uur) geleverd door de dovengemeenschap.
- Gebruik van de bestaande infrastructuur van het Nederlands Dovenarchief, waardoor kosten voor de bouw van een nieuwe website worden uitgespaard.

Ingevuld door: [REDACTED]

Datum: 5 september 2025